

Brännpunkten

Personaltidning för Kanthal Höganäs-koncernen

Nr 3 • December 1991

Brännpunkten

Kanthal Höganäs-koncernens
personaltidning

Redaktion: Ordspråket, Helsingborg

Tryckeri: Boktryck, Helsingborg

Sätter: Typsnitt, Helsingborg

Copyright: Kanthal Höganäs AB,
Höganäs

REDAKTIONSKOMMITTÉ:

Anita Björk, Höganäs AB,

Marie Allroth, Höganäs Eldfast AB,

Berit Hedman, Kanthal AB,

Janos Nemeth, Fabriks,

Brita Aranyos, SIF och

Anders Nyberg, Ordspråket AB.

HUVUDMAN

Koncerndelegationens

Arbetsutskott

Ansvarig utgivare

Vid adressändring: Fäst etiketten med
din gamla adress på baksidan på det
adressändringskort, som finns på pos-
ten. Skriv sedan din nya adress på av-
sedd plats på samma kort och sänd till

Kanthal Höganäs AB,
263 83 HÖGANÄS

Omslagsbilden:

Foto: Roland Calvén

Kullens fyr ligger på yttersta udden av
Kullaberg. Fyren som tillkom redan år 1561
är Sveriges högsta – 88,5 meter över havet –
och Skandinavien ljusstarkaste. I klart vä-
der ser sjöfararna det starka ljusskenet på
omkring fem mils avstånd. Idag är området
kring Kullens fyr och Kullaberg en tummel-
plats för turister, bergsklättrare, grott-
forskare och sportdykare. En stark drag-
ningskraft på dem alla har Kullens fyr.

"Upplänningar" har en benägenhet att ut-
tala Kullen fel. Det skall heta Kullen, med
accent som i "tullen" och "mullen". Kullen
var förr det namn som användes om hela
halvön mellan Skälderviken och Öresund,
numera benämns området Kullabygden.
Kända författare som Gabriel Jönsson och
Frans G. Bengtsson vistades ofta långa pe-
rioder i Kullabygden.

För de av Brännpunktens läsare som ald-
rig besökt Kullabygden och dess sevärdheter
säger vi: "Välkommen hit!"

God läsning, välbehövlig avkoppling och
en trevlig samvaro med era anhöriga under
helgerna önskar Redaktionskommittén alla
läsare av Brännpunkten!

ISSN 0345-1801

VD har ordet:

"Ljus i mörkret"

– Det finns anledning antaga att även 1992 kommer att bli ett besvärligt år och därför behövs alla medarbetares stöd och engagemang, säger Lars Forsberg.

Det finns många positiva saker att ta fasta på säger koncernchef Lars Forsberg när vi ber honom kommentera verksamhetsåret 1991:

– Om vi först ser på koncernstrukturen så har två affärsområden sålts under 1991. NVSK hade en för oss något udda och främmande verksamhet och jag är övertygad om att grannkommunerna har bättre förutsättningar att utveckla verksamheten. Beträffande avyttringen av Kanthal så är vi faktiskt kvar som 25-procentig ägare.

– De båda kvarvarande affärsområdena, Höganäs och Höganäs Eldfast, har olika förutsättningar. Båda har 1991 drabbats av en konjunkturavmattning och gör därför sämre resultat än väntat.

Partner åt Eldfast med vidgade perspektiv

– Jag har tidigare i Brännpunkten sagt att ju tidigare vi kan finna en industriell partner för Eldfast, ju säkrare är framtiden för affärsområdet och de anställda. Men även våra konkurrenter har drabbats av konjunkturedgång, vilket innebär att de har motsvarande problem att brottas med. Som en följd av detta är alla mycket försiktiga och det tar tid att finna lösningar, fortsätter koncernchefen. Eldfast har gjort företagsförvärv och rationaliserat verksamheten samt nått en nordisk plattform och marknadsandel om cirka 40 procent. Det gäller nu att hitta en partner med europeiska perspektiv.

– Affärsområde Eldfasts budget för nästa år visar ytterligare volymminskning jämfört med 1991. Lyckas Eldfast i sina ambitioner finns dock möjligheter till resultatförbättring 1992. Skulle däremot marknaden utvecklas sämre än vi räknat med i budget, klarar vi troligen inte en sådan nedgång med "osthyvelrationaliseringar", säger Forsberg.

Engagerad personal

– Positivt och mycket glädjande med affärsområde Eldfast är den kämpanda de anställda visar i en svår situation. Utan de anställdas goda insatser hade Eldfast befunnit sig i en prekär situation. Även om personalens engagemang hittills kanske inte syns så mycket i resultatet, så är det helt klart att deras ansträngningar betyder mycket för Eldfast.

USA-ambassadör i Höganäs

USA:s ambassadörspar Charles och Eileen Redman hade själva önskat få besöka Höganäs AB under sitt Skånebesök den 25 november. VD Claes Lindqvist förärade med bla stengodskärl från Höganäs Saltglaserat AB.

Höganäs hävdar sig väl på vikande marknad

– Fordonsmarknadens svaga utveckling 1991 innebär att affärsområde Höganäs inte når de priser och volymer vi räknat med. Inkomstbortfallet har delvis kompenseras med rationaliseringar, men dessa räcker inte fullt ut. Årets resultat för affärsområdet förväntas ändå nå samma nivå som 1990.

– Vi står nu mitt uppe i Halmstadsprojektets genomförande. När vi i mars nästa år tar anläggningen i bruk, så har vi under de senaste åren investerat omkring 400 miljoner kr och har fått branschens effektivaste produktionsresurser. Förutsättningen att åter nå tidigare lönsamhet betecknar jag därför som mycket goda.

Asien ljus i mörkret

– Höganäs konkurrenter har naturligtvis också påverkats av lågkonjunkturen. I flera fall redovisar de 0-resultat eller tom förluster. Höganäs har försvarat sina marknadspositioner och väl hävdat sitt resultat. Utvecklingen i Asien är tex mycket glädjande. Här kan vi verkligen tala om ljus i mörker.

– Beträffande Kanthals verksamhet har konjunkturavmattningen försakat volymminskningar och ett rejält försämrat resultat. Det blev därför nödvändigt att genomföra ett omfattande åtgärdsprogram som tyvärr bla innebar uppsägningar av ett stort antal anställda i Hallstahammar. Med detta program

genomfört skall Kanthal 1992 även vid fortsatt svagt affärsklimat kunna nå ett väsentligt förbättrat resultat. I egenkap av minoritetsägare kommer vi även fortsättningsvis att följa Kanthals verksamhet.

På en fråga till koncernchefen vad som ligger bakom krympningen inom Kanthal Höganäs-koncernen svarar han:

"Allas stöd och engagemang behövs för 1992"

– Bakom avyttringarna av verksamheter finns ett sämre affärsklimat, och därigenom svårare och dyrare upplåningsmöjligheter. Det finns vidare anledning antaga att även nästa år kommer att vara besvärligt med en fortsatt dämpad konjunkturbild för de flesta produkt- och marknadsområden. Läget kräver att vi måste fortsätta att anpassa vår kapacitet till efterfrågan, bevaka våra marknadsandelar samt se över effektiviteten i verksamheten, fortsätter Kanthal Höganäs chef.

– Särskilt viktigt är att inte låta pessimism och missmod breda ut sig. De utmaningar vi har att möta behöver allas stöd och engagemang. Jag vill avslutningsvis också passa på tillfället att önska alla medarbetare och deras nära en GOD JUL och ett GOTT NYTT ÅR 1992. Tack för Era insatser under året och jag hoppas att helgerna kommer att ge rika tillfällen till samvaro, vila och avkoppling, säger slutligen koncernchef Lars Forsberg.

Stort intresse i Höganäs och Bjuv för nytt friskvårdsprojekt

Nittio procent av alla anställda i Bjuv har genomgått affärsområde Eldfasts "hälsoprofilbedömning" som är ett grundläggande steg i affärsområdets friskvårdssatsning. Under hösten fortsätter aktiviteten i Höganäs, där de anställda på arbetstid hos Företagshälsovården får sin hälsoprofil kartlagd. "Vi är positivt överraskade av de anställdas stora intresse", säger Lennart Persson, Höganäs Eldfasts personalavdelning och en av de ansvariga för projektet.

Friskvård i olika former har annars länge funnits inom Kanthal Höganäs-koncernen. År 1985 startades tex i Hallstahammar "Pigg på Kanthal" och året efter påbörjades ett projekt i vilket anställda i riskgruppen "högt blodtryck och/eller övervikt" deltar. I Höganäs har en livaktig korpklubb med många sektioner, samt personalens möjligheter att nyttja den egna sporthallen inneburit många möjligheter till motion under årens lopp.

Men friskvård är mer än att bara erbjuda personal tillfällen till motionsaktiviteter. År 1989, i koncernkommitten, gav dåvarande koncernchefen

Hans Mivér alla affärsområden i uppdrag att utarbeta planer för friskvårdsprogram. Dessa program har nu startat.

Även Höganäs AB erbjuder sina anställda att göra en hälsoprofilbedömning. Den är frivillig och är man intresserad avtalar man tid för besök på Företagshälsovården. Endast ett 70-tal av företagets anställda i Höganäs har hittills nappat på erbjudandet. I Bohus har 30 anställda deltagit.

Viktigt nå ut till alla!

– Skillnaden mellan vårt och Höganäs AB:s projekt är att vi kallar alla anställda. På det sättet når vi, förhopp-

ningsvis, också de människor som verkligen behöver ändra sina levnadsmönster, säger Lennart Persson.

Hur går då en hälsoprofilbedömning till? Här är det inga skillnader mellan de båda affärsområdena. Den anställde får sitt blodtryck kontrollerat, ett kolesterolprov tas, man får svara på frågor rörande konsumtion av cigaretter, alkohol och motionsvanor samt trivselsfrågor. Därefter väntar sex till åtta minuters trampning på en ergometercykel med lättare motstånd. Det hela avslutas med att man erhåller råd om kost och motion.

Frågeformuläret innehåller en poängskala från 0 till 3 poäng för de sju prov-, eller frågekriterierna. Det gäller att ha så låg poäng som möjligt. Om du tex röker 6–10 cigaretter/dagen får du två poäng, om du inte röker alls blir motsvarande poäng noll. En som aldrig motionerar får tre poäng, medan den som motionerar regelbundet, kanske två gånger i veckan, erhåller en poäng. Motionerar du hårt, kanske tre-fyra gånger i veckan får du en nolla i formuläret.

Checklista för att kolla övervikt

Här får du ett enkelt tips att kolla om du har problem med övervikt. Formeln är: Din längd i cm - 100 - din vikt. Blir summan av subtraktionerna 0 eller +1 och mera, är det jättebra. Låt oss ta ett exempel. Du är 180 cm lång och väger 84 kg. Så här ställer du upp uträkningen: $180 - 100 - 84 = -4$. Sannolikt ingen övervikt som skulle oroa doktorn och systrarna på Företagshälsovården. Men i hälsoprofilen får du en poäng. Det erhåller man om summan blir -1-5. Så ta fram måttbandet och ställ dig på vågen och kolla din egen situation!

Genom att summera poängen erhålls ett mått på din hälsa och kondition, dvs

Testledare Lennart Persson, Höganäs Eldfast, testar Paul Gullberg på Företagshälsovårdens ergometercykel. Paul håller igång med fotboll och innebandy på fritiden.

en hälsoprofil. Slutsumman 0-3 poäng är mycket bra. Poängen 4-9 är bra, du lever lagom. Har du däremot mellan 10 och 15 poäng är du i riskzonen och måste se upp. Något i ditt livsmönster måste ändras. Det kanske räcker med att du börjar motionera regelbundet och samtidigt drar ned på tobakskonsumtionen. Visar din hälsoprofil så många poäng som 16 eller flera, då måste du definitivt ändra dina vanor.

– Att ta prover, svara på frågor och göra konditionsprovet tar endast 20-30 minuter. Det fina med hälsoprofilen är ju att individen sedan själv kan följa hur hälsosituationen förbättras, fortsätter Lennart.

Det är doktor Jan Sjöholm som tagit fram hälsoprofilen. För något år sedan utfördes en liknande hälsobedömning på Svenska Nestlé i Bjuv och i större koncerner, som tex Saab-Scania och Volvo, utför företagshälsovården regelbundet liknande hälsoprofiler. På dessa företag har friskvården alltid haft mycket hög status.

Ergometercykeln

– inget att vara rädd för

Några som har kommit till hälsoprofilsbedömningen har varit lite oroliga för att trampa på ergometercykeln. Men det motstånd som testledaren, Lennart, lägger på är ganska lätt. Det räcker att pulsen går upp till 130, för att

han skall få fram jämförbara data, och ingen blir svettig eller direkt andfädd av den "åkturen".

– Självfallet tar vi hänsyn till om någon absolut inte vill cykla. Man skall också komma ihåg att det "konditionstal" vi får fram är individuellt och inte skall jämföras med andra. Testet visar individens syreupptagning per kg kroppsvikt.

För de otränade, de som aldrig motionerar, är testet på ergometercykeln värdefullt och användbart. Erfarenheten säger nämligen att det för en helt otränad person räcker med två-tre månaders träning, med tre träningspass i veckan för att öka konditionen med 25-35 procent. Konditionsförbättringen kan man enkelt följa genom att konditionstesta sig på ergometercykeln. Dr Jan Sjöholm, Företagshälsovården säger tex:

– För att få en bra kondition brukar jag rekommendera att man motionerar tre gånger i veckan under minst 20 minuter med något som ger en puls på ungefär 130 slag/minuten.

Var rädd om ditt hjärta!

Alltför många av oss rör på sig alldeles för lite. Vi åker bil till jobbet, sitter på kontoret eller vid en processutrustning, och på kvällen slappar vi framför TV:n, läser eller sysslar med något som inte kräver större fysisk ansträngning. Vi skulle orka mycket mera både hemma

– Jag cyklar till och från jobbet varje dag, säger Lars-Erik Blomberg, arbetsledare på Lager/Utlastning.

och på jobbet, samt ha lättare att återhämta oss efter sjukdomar, om vår kondition var bättre. Samtidigt skonar vi vårt hjärta och risken för hjärt-, kärlsjukdomar minskar betydligt.

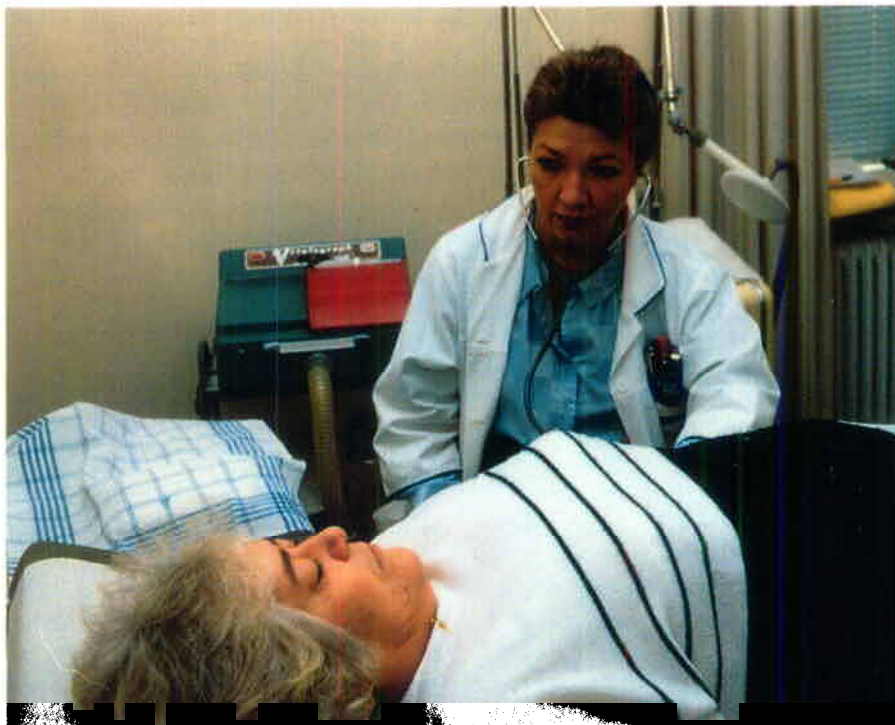
– För de som inte vill jogga och springa är simning en utmärkt motionsform, säger Lennart. Eldfasts personal i Höganäs och Bjuv erhåller därför subventionerat badkort. Tyvärr är det ännu inte så många som nappat på det erbjudandet.

– I Bjuv bjuder vi även på tennis-timme/veckan samt innebandy. Här i Höganäs kan de som vill, spela badminton i HB-hallen under onsdagslunchen.

Fler och fler vuxna inser riskerna med rökning. Det är inte många som kommer till Företagshälsovården och provtagningen, som kryssar i rutan att de är rökare.

Friskis&Svettis i HB-hallen

Eftersom HB-hallen fritt får disponeras av Friskis&Svettis inbjuds personalen i de båda affärsområdena att gratis delta i antingen rygg-jympa på måndagar eller

Sjuksyster Cathrine Johansson tar blodtrycket på Emilia Valenta. Blodtryckstagning, kolesterolprov samt frågor om tobak, alkohol och trivsel ingår i hälsoprofilsbedömningen.

medel-jympa som bedrivs varje tisdag. Intresset är mycket stort för att delta i aktiviteterna och som mest deltar ett 30-tal från de båda affärsområdena i Friskis&Svettis program i HB-hallen.

Sjuksysstrarna Cathrine Johansson och Barbro Nilsson har en mycket viktig funktion att fylla vid hälsoprofilbedömningen. De tar alla proven och ger anställda råd. I synnerhet gäller detta kostrådgivning.

Har någon övervikt eller för hög kolesterolhalt i blodet räcker det med att vi ger kostrådgivning. Är däremot blodtrycket mycket högt bokar vi en återbesökstid så att den anställde får komma tillbaka på kontroll, förklarar syster Cathrine.

Du som är anställd inom Höganäs AB och Höganäs Eldfast AB, och ännu inte gjort hälsoprofilbedömningen, missa inte den här möjligheten att ta temperaturen på din livskvalitet. Testledare på Höganäs AB är Thorsten Nilsson.

Hjärtat – vilken muskel!

Ingen muskel i människans kropp utför ett så stort arbete som hjärtat. Trots att det är så litet som en knytnäve och väger ca 300 gram, pumpar det varje dygn med omkring 100.000 slag minst 6000–7000 liter blod ut i kärlsystemet. Det betyder bortåt 3 miljarder slag och 250 miljoner liter blod under en normal livstid!

Eftersom hjärtat arbetar så hårt har det stort energibehov och behöver därför i likhet med andra muskler syresatt blod. Som en krans runt hjärtat finns därför det fina kransartärsystemet som för blod och syre till hjärtmuskeln.

Hur snabbt hjärtat slår och hur mycket blod hjärtat kan pumpa ut med varje sammandragning kan variera inom vida gränser, beroende på ansträngningen. Under ett ansträngande motionspass kan pulsen öka till 180–200

slag per minut, medan det i vila kanske bara slår 70 slag i minuten.

Eftersom hjärtat reagerar på kroppens behov, kommer det att få motion samtidigt som du tränar andra delar av kroppen. Motion gör hjärtats sammandragningar effektivare och slagvolymen ökar. Om du inte motionerar regelbundet, och inte har någon sjukdom som utgör hinder för det, har du allt att vinna på att börja.

– Negativa faktorer ur hjärt-/kärlsynpunkt är höjda blodfetter, högt blodtryck och rökning, säger dr Jan Sjöholm.

Visste du förresten att hjärtats energiproduktion på en dag motsvarar vad som behövs för att köra en tung lastbil tre mil? Så var rädd om ditt hjärta! Det kräver, med all rätt, ett par kraftiga motionspass i veckan av sin ägare för att i längden må bra!

Höganäs initiativtagare till Keramikerskolan

Höganäs AB var en av initiativtagarna till Keramikerskolan som startade år 1962. Den var från början en utbildning endast för arbetsledare inom det keramiska arbetsfältet. Svenska Keramiska Sällskapet stod som huvudman för utbildningen första året. Men redan året därpå flyttades det administrativa huvudmannaskapet över till Höganäs AB. Rolf Juhlin på Personalavdelningen, var den som hade hand om Keramikerskolan på den tiden. Keramikerskolan, som är den enda utbildningen i sitt slag i Norden, lever kvar än idag och firar nästa år 30 års jubileum. Med bland årets 17 elever som utexaminerades den 25 oktober fanns Gunnar Larsson och Mikael Larsson från Höganäs Eldfast i Höganäs.

Keramikerskolan av dagens märke skiljer sig en del från forna tiders. Efter några år hette intressenterna Höganäs, Gustavsberg, IFÖ i Bromölla och Rörstrand i Lidköping. Dagens värdföretag förutom Höganäs Eldfast AB är Partek-Höganäs Byggkeramik AB, IFÖ Sanitär AB, Ido Ekenäs Porslin, Finland, Gustavsbergs VVS AB, Norsk Teknisk Porcelenfabrikk AS, Oy Arabia, Finland och Hackman-Rörstrand AB.

På 1970-talet upphörde skolan att enbart vara inriktad på arbetsledare och så

sent som 1978 utbildades den första kvinnan från Höganäs.

Keramikerskolan ger utbildning i industriell keramisk teknologi. Skolan tar emot 18-20 elever varje år från de företag som stöder utbildningen. I mån av plats erbjuds även andra keramiska företag att sända elever. Kanthal i Hallstahammar har tex något år sänt elever. Elever från företag utanför värdföretagen deltog även i år.

En av Keramikerskolans profiler är Berne Liljegren. Berne var under många år huvudlärare för Höganäs-

avsnittet och fortfarande svarar han för ett par lektioner. Berne efterträddes förra året av Ove Thornblad som huvudlärare. I tolv år har Ove, som annars arbetar på utvecklingsavdelningen, undervisat i Keramikerskolan.

Lärarna är hämtade från de olika keramiska industrierna, vilket innebär att de har stor egen erfarenhet att ösa ur, samt förmåga att sätta in de olika avsnitten i sitt rätta sammanhang i materialflödet. En viktig del är därvid felorsaker och kvalitetskontroll. Från Höganäs Eldfast deltar som lärare för-

Ove Thornblad är en av Keramikerskolans huvudlärare. Skolan som pågår sju veckor i internatform ger kunskaper om keramiska råmaterial, massaberedning, produktkännedom m m.

utom Ove och Berne även Bengt Persson, Olle Lundgren, Thomas Johansson och Hans Nilsson.

Sju veckors internatutbildning

Utbildningen som pågår i sju veckor är förlagd till de större företagen, med i allmänhet en vecka på vardera orten. Den startar alltid med en tvåveckors kurs i Höganäs. I år inföll den perioden 4–15 mars, då undervisningen bedrevs i internatform i Mölle. Valet av Mölle som kursort blev för övrigt mycket populärt bland eleverna.

Därefter följer, så gott som varje månad, en veckas seminarium i Bromölla, Porsgrunn/Fredrikstad i Norge, Lidköping, Helsingfors/Ekenäs i Finland samt en avslutande vecka och examen i Gustavsberg, beläget utanför Stockholm. Mellan varje avsnitt återgår eleverna till sitt ordinarie arbete. Under denna tid har eleven studieuppgifter som skall redovisas vid nästa sammankomst.

– Undervisningen har inte till syfte att utbilda specialister inom något snävt område, säger Höganäs Eldfasts personalchef Hans Nilsson. Den syftar istället till att ge en bred information om alla former av keramisk framställning. Utgångspunkten är att eleven kan mycket om sitt eget område, men mindre om andra.

Enligt Hans Nilsson är utbildningen

inte bara unik för den keramiska industrin i Sverige. Den håller även en mycket hög nivå och efter genomgången kurs står eleverna bättre rustade att ta itu med sina arbetsuppgifter.

Blandning av elever

– Årets elever kommer från så skilda arbetsområden som hushållsporslin, sanitetsporslin, tegel och grovkeramik, berättar Ove Thornblad. Förekunskaperna är också mycket skiftande, från grundskola till civilingenjörsutbildning.

Under de två veckorna i Höganäs får eleverna kunskaper i keramiska råmaterial, keramisk teknikhistoria, massaberedning, formningsmetoder, pulverteknologi, produktkännedom, kvalitetsstyrning, utvecklingstendenser m m. Svårigheten för läraren är, pga av elevernas skiftande bakgrund, att lägga sig på rätt undervisningsnivå så att alla får behållningen av skolan. Det kan nämnas att varje elev kostar respektive företag ca 50.000 kr, inkl. resor och internatkostnader. Eleven behåller efter utbildningen kursmaterial i form av kompendier.

– Men detta att läraren lägger sig på rätt undervisningsnivå brukar lösas ganska snabbt. Däremot är det vanligare att en del av eleverna har lite jobbigt med kemiska formler. Av erfarenhet rekommenderar vi alltid eleverna att i förväg repetera sina kemikun-

skaper. Minst grundskolekompetens behövs i kemi, fysik och matematik. För många äldre elever är kemi ett helt nytt skolämne som de får läsa, säger Ove Thornblad.

Hemuppgifter och redovisningar

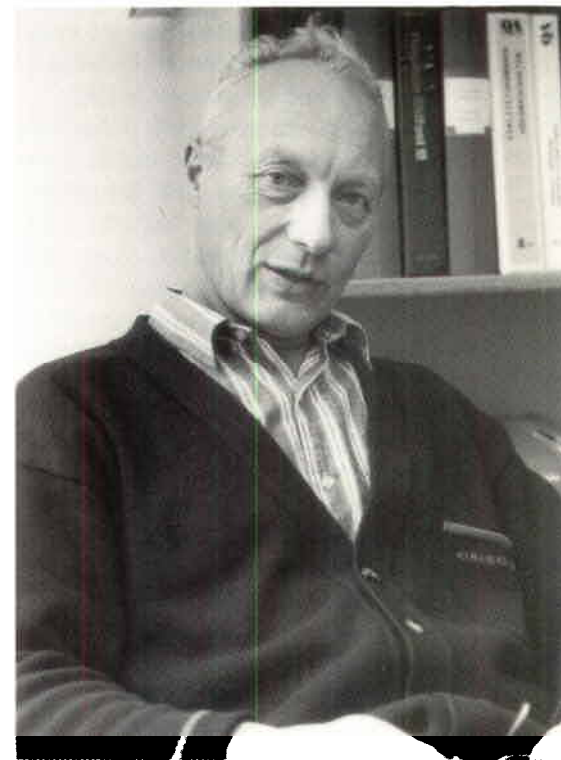
– I samband med varje seminarium får eleverna hemuppgifter som skall redovisas vid nästa sammankomst. För mig innebär det att Höganäsavsnittet redovisades under april i Bromölla. Det är alltid glädjande att se med vilket intresse man löser och redovisar dessa uppgifter, fortsätter Ove.

Ett av skälen till att skolan startade år 1962 var just att det inte fanns någon keramisk utbildning i Sverige. Närmaste utbildning fanns att tillgå i England och Tyskland. Ove Thornblad har själv studerat i omgångar vid universitetet i Leeds för att förkovra sig.

– Keramikerskolan är speciell inriktad på industrin. Andra keramiska utbildningar i Sverige har en annan inriktning. Svenska Keramiska Institutet i Göteborg har t ex kurser i keramkemi och Luleå högskola har kortkurser på ett par dagar för doktorander.

Populära studiebesök

– Populära inslag i undervisningen är studiebesöken, som alltid är väl för-

Bengt Persson, lärare på Keramikerskolan, tillhörde första årskursens (1962) elever.

beredda. Eleverna skall också lämna en redogörelse efter besöket. Under Höganäsavsnittet besöker vi tex Royal Copenhagen i Köpenhamn samt Glyptoteket, där Berne Liljegren själv tar hand om guidningen. Det brukar bli en oförglömlig visning för eleverna.

Ove Thornblad berättar att samtliga huvudlärare träffas en gång i slutet av året för att bli gå igenom elevernas enkätsvar. Dessa ger tips om vad som har varit bra respektive dåligt i de olika avsnitten.

– Enkäterna är ett fint underlag för hur undervisningen och uppläggningsen kan förbättras, säger Ove och avslutar med att tillägga:

Bra investering för företaget

– Eleverna från Höganäs är alltid duktiga killar. Efter skolan kan de betydligt mer om sitt jobb och den keramiska industrin. Man kan lugnt påstå att eleverna är en resurs och en kapitalinvestering för företaget.

– Jag vill gärna framhålla att eleverna överlag uppför sig på ett enastående fint sätt under internatvistelserna. Vad eleverna gör på sin fritid bryr vi oss inte om, men jag har aldrig varit med om att någon misskött sig så att han blivit hemskickad.

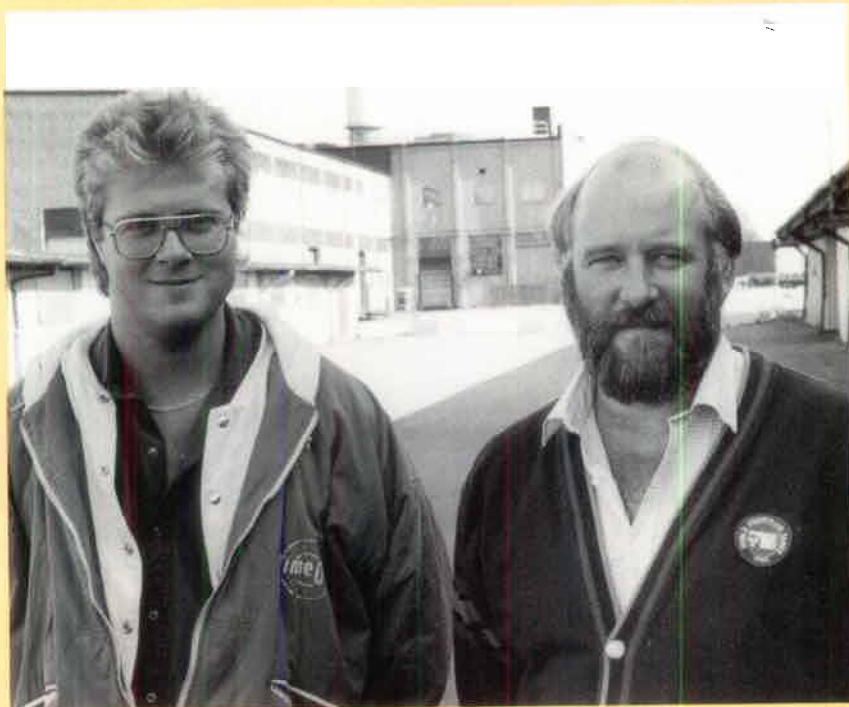
Bengt minns hur det var 1962

Bengt Persson, som arbetar på avdelningen för kvalitetskontroll, tillhörde den första årskullen elever år 1962.

– Sven Croona, Kjell Johansson, Gösta Lindqvist och jag var de första från Höganäs som gick Keramikerskolan, som då hette Svenska keramiska arbetsledarskolan. Sven och Gösta var redan arbetsledare. Själv har jag haft stor nytta av kursen som säkert bidrog till att jag redan 1963 blev arbetsledare på nya Specialteglfabriken, säger Bengt och fortsätter:

– Första året var verksamheten förlagd till "Konsumhuset" i Höganäs. Hela utbildningen var för övrigt förlagd till Höganäs och vi pluggade i fyra månader. Undervisningen var tuff och jag minns att vi hade många skriftliga prov i matte och svenska, dessutom höll vi på mycket med ritningslära. Sedan hade vi en festlig avslutning på gamla hotel Sweitz, säger Bengt som i egenskap av lärare fortfarande håller kontakten med Keramikerskolan. En utbildning som han naturligtvis varmt rekommenderar andra eldfastare att genomgå.

Mikael och Gunnar ångrar inte satsningen på Keramikerskolan

Mikael Larsson och Gunnar Larsson rekommenderar varmt den utbildning de erhöll i Keramikerskolan året 1991. De anser att de båda blivit mer motiverade för sina arbetsuppgifter samt nu bättre förstår de olika processerna.

Mikael Larsson och Gunnar Larsson är båda tacksamma för att de under 1991 fick chansen att gå Keramikerskolan. Det är en bra utbildning, säger dom, och den ger en god grund att bygga vidare på. Både Mikael och Gunnar hade vänt sig till sina närmaste chefer och påkallat deras intresse för att få utbildningen.

– Vi är naturligtvis inga specialister efter att ha gått Keramikerskolan. Men kunskap kan aldrig tas ifrån en och man arbetar mycket bättre när man är motiverad. Det blir du efter den här utbildningen, säger Gunnar som sedan två år arbetar på Lager och Utlastning. Tidigare jobbade Gunnar på Hamn/Transport.

Mikael, 24 år, är den yngre av de två. Han arbetar som laborant. Arbetsplatsen är inte så långt belägen från Gunnars. Han säger:

– Vi har erhållit en bra inblick i vad keramik är för något. Personligen tyckte jag höganäsavsnittet gav mest, men även de andra avsnitten var mycket intressanta. Uppläggningsen av de olika kursavsnitten och lärarna var toppen.

Med tanke på de olika bakgrunder som eleverna hade anser de att lärarna hade lagt utbildningen på rätt nivå. Man fick anstränga sig, men det gick att hänga med. Svårast hade eleverna från Finland att förstå det "skandinaviska språket".

– Jag tycker att företagen även hade lyckats mycket bra med sina studiebesök. Förutom intressanta intryck gav dessa mycket i kunskap, säger Gunnar och fortsätter.

– I synnerhet gäller detta Rörstrand i Lidköping som jag tycker lyckades bra med att varva teori och praktik.

En besvikelse för dem båda var besöket på Svenska Keramiska Institutet på Chalmers i Göteborg. Det var naturligtvis imponerande att få information om allt det institutet kunde göra, men inget av detta visades under studiebesöket.

– Varvningen av enveckoseminarier och hemläxor är perfekt, säger Mikael. Att eleverna dessutom bor och pluggar tillsammans skapar fina grupper av sammanhållning.

Sensationell seger av Bohus i koncernmästerskapet i fotboll

Höganäs-Bohusverken heter årets koncernmästare i fotboll som arrangerades i Hallstahammar sista veckoslutet i augusti. Vårdarna Kanthal hade chansen att bli tvåa, men spolerade sina möjligheter genom att i sista matchen bara spela 0-0 mot blivande jumbolaget Halmstad. Årets turnering hade samlat endast sex lag och kunde därför genomföras under en speldag.

Eftersom Höganäs och Bjuv inte lyckades få ihop något lag bestämdes det att Kanthal fick delta med två. Nu skötte sig ändå affärsområde Höganäs med

den äran genom att belägga de två första platserna i mästerskapet.

De sex lagen spelade en enkelserie, utan någon traditionell finalmatch. En uppläggning som innebar att alla lagen fick spela fem stycken 2x15 minuters matcher. Ett nog så ansträngande schema för "medelålders" motionärer.

Nykomlingarna Halmstad hade föregåtts av ryktet att vara ett sk kanonlag och de inledde också förtroendeingivande med att endast förlora med 1-0 mot blivande segrarna, Bohus.

Det kämpastarka Simoxlaget var yt-

terst nära att upprepa sin bedrift från turneringen 1988 i Helsingborg, då man vann mästerskapet efter en spännande finalmatch mot Bulten. Simox belade nu andraplaceringen före Kanthal lag 1.

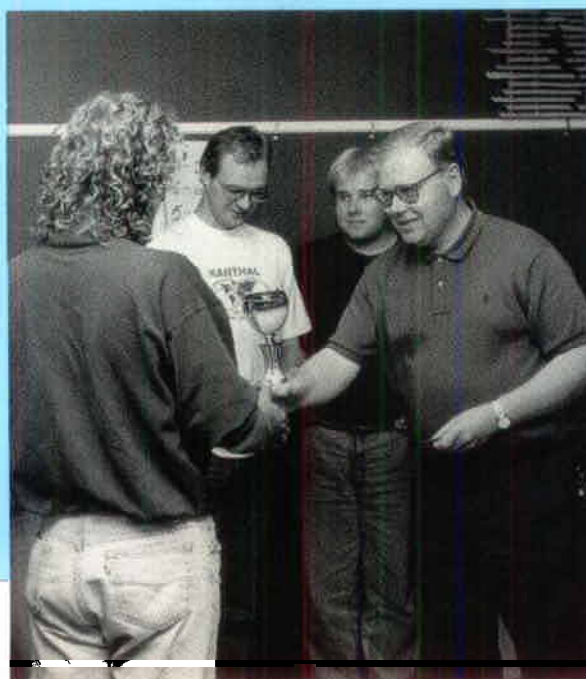
Eftersom verksamheten i Oxelösund kommer att avvecklas deltog Simox för sista gången. Det hade naturligtvis smakat med en seger för sörmlänningarna!

Som vanligt hade Ingemar Welanders och hans medarbetare på Kanthal ordnat en förstklassig turnering på natursköna Wahlstalunds IP. Alla spelarna fick den här gången bo på Bruks-hotellet och i likhet med 1989 var måltiderna och prisutdelningen förlagda till Folkets hus i Hallstahammar.

Nye koncernchefen Lars Forsberg övervarade mästerskapet samt var prisutdelare vid lördagseftermiddagens samkväm i Folkets hus.

Bohusverkets segrande "tå". Bohus vann fyra av sina fem matcher. Mot vårdarna, och blivande tredjepristagarna, Kanthal blev det oavgjort 0-0. Prisutdelare var koncernchef Lars Forsberg, som även följde hela turneringen från ringside.

Kanthal 1 – Bohlin	2-1
Bohus – Halmstad	1-0
Simox – Kanthal 2	2-0

Halmstad – Bohlin	0-3
Simox – Bohus	1-2
Kanthal 2 – Kanthal 1	0-1

Bohus – Bohlin	2-1
Simox – Kanthal 1	2-2
Kanthal 2 – Halmstad	2-0

Bohus – Kanthal 1	0-0
Bohlin – Kanthal 2	7-0
Halmstad – Simox	0-8

Kanthal 2 – Bohus	0-5
Kanthal 1 – Halmstad	0-0
Bohlin – Simox	2-5

Slutresultat

Bohus	10-2	9
Simox	18-6	7
Kanthal 1	5-3	7
Bohlin	14-9	4
Kanthal 2	2-15	2
Halmstad	0-14	1

Eldfast satsar på utbildning för alla medarbetare

Intresset för vidareutbildning är stort bland de anställda på Höganäs Eldfast! Hur skall man annars tyda det faktum att drygt en tredjedel av tjänstemännen har tackat ja till något av utbildningspaketet som ingår i projektsamarbetet med Trygghets-rådet(SAF/PTK). Projektet, som pågår under 18 månaders tid från augusti i år, har till syfte att dels lösa problemet med befintligt övertalighet, dels att öka kompetensen bland personalen.

I Höganäs och Bjuv kommer nu omkring 40 av 110 tjänstemän att sätta sig på skolbänken. Samtidigt utbildas arbetare i Bjuv och Höganäs i ny arbetsorganisation m.m., där målet är fungerande arbetsgrupper.

Krav om 500 lektioner

Det var i månadsskiftet oktober-november som språkkurserna och företagsekonomiutbildningen startade. Kurserna är på omkring 500 timmar vardera vilket är ett krav för att erhålla bidrag från Trygghets-rådet.

– Vi är naturligtvis mycket tack-samma för att samarbetet kom till stånd. Vår personal får nu en kraftig kompetenshöjning tills högkonjunkturen är tillbaka. Vi står då väl förberedda att jobba oss upp ur lågkonjunkturs spår, säger personalchef Hans Nilsson.

Utbildningspaketet visar också en positiv nettokalkyl. Trygghetsrådet bidrar tex med ett 50-procentigt bidrag motsvarande lönekostnaden under utbildningstiden. Eldfasts personalchef kalkylerar även med att företaget skall erhålla "40-kronan" av länsarbets-nämnden.

Göteborg ligger i startgroparna

– På vårt Göteborgskontor finns också ett stort intresse, fortsätter Hans Nilsson. Om allt går enligt planerna kommer cirka tio tjänstemän att påbörja studier i företagsekonomi och engelska nästa år.

För att få ett intresseunderlag har alla tjänstemän inom affärsområdet erhållit brev om projektet med Trygghetsrådet. Språkutbildningen har företaget köpt av Folkuniversitetet i Helsingborg. De

som läser språk ägnar åtta lektioner i veckan under ett och ett halvt år åt sina studier. Det är ett krav för att få bidraget. Personalen i Bjuv läser två eftermiddagar medan Höganäsfolket läser en förmiddag och en kväll. Sedan finns det även sex-sju anställda som läser in grundskole- samt gymnasiekompetens på KomVux.

– Det är mycket utbildning på gång för alla medarbetarna inom affärsområdet, säger personalchef Hans Nilsson.

Yrkesinriktad ekonomiutbildning

– Kursen i allmän företagsekonomi är mycket yrkesinriktad, säger Agne Andersson. Agne är projektadministratör och har lagt ned mycket tid på att entusiasmera sina arbetskamrater på Eldfast att satsa på utbildning.

– Kursen bedriver vi i regi med AMU i Helsingborg. Den är uppdelad i två grupper. Deltagarna i den ena gruppen har förkunskaper motsvarande gymnasiekompetens, medan den andra gruppens förkunskaper ligger på grundskolenivå.

Studieplanen till kursen i allmän företagsekonomi innehåller tex ämnen som företagsekonomi, budgetering, investeringskalkylering, marknadsföring, produktionsteknik, juridik och ADB. Stora ämnesblock som kommer att ge djupa och kvalificerade kunskaper är tex marknadsföring och ADB. Gruppen med gymnasiekompetens läser 472 timmar. De övriga läser ytterligare 15 timmar eftersom de ägnar extra tid åt repetition av matematik m fl ämnen.

Språktest föregår kurs

– För att eleverna skall hamna på rätt nivå i språkundervisningen har de först fått fylla i ett testformulär, fortsätter Agne. Efter utvärdering har inplacement skett i grupper. Såväl språk- som företagsekonomiutbildningen är mycket kvalificerande och håller hög klass. Den kommer verkligen att bli ett lyft för personalen och skall på sikt även komma företaget till godo.

Ny arbetsorganisation i tre utbildningssteg

I tegelfabriken i Bjuv togs första steget

i juni för att starta en ny arbetsorganisation i produktionen. På pressavdelningen bildades då en arbetsgrupp om åtta personer för tillverkning av våtpressad chamottetegel. Gruppen genomgick först en tvådagars introduktionsutbildning, där de själva var med och utformade sina nya arbetsroller. Motsvarande utbildning för arbetare i produktionen startade i Höganäs i mitten av november.

Efter introduktionsutbildningen definierades gruppens nya arbetsuppgifter. Några av dessa är att detaljplanera och fördela den dagliga produktionen, beställa lera och förbrukningsmaterial, ansvara för renhållningen samt skriva dagliga rapporter.

Steg två i organisationsutvecklingen är en kurs i produktionsekonomi. Samtliga grupper i Höganäs kommer att ha genomgått de två första kurserna före årets slut. Därefter följer en kurs i kvalitetssäkring.

Lägre sjukfrånvaro

Hans Nilsson ser många fördelar med den nya arbetsorganisationen. Förutom att gruppens medlemmar blir mer motiverade för sina arbetsuppgifter, tror han tex att förslitningsskador som ett resultat av monotont arbete kommer att

Lisbeth Schönbäck ser många fördelar med den nya arbetsorganisationen.

– Jag och de andra i vår arbetsgrupp är mycket positiva till den utbildning vi erhållit samt det nya sättet att arbeta, säger Sven-Erik Carlström.

reduceras till följd av arbetsrotationen.

– Redan har vi sett att sjukfrånvaron jämfört med förra året har minskat från 16 till 12 procent, tillägger Nilsson.

Bernt Lundblad, driftledare för pressavdelningen, påpekar att det är drastiska förändringar som införts, och att det tar tid för såväl honom som berörda medarbetare i arbetsgrupperna att finna sina nya roller.

Bernt menar att det finns mycket positivt att hämta från den arbetsgrupp som hunnit längst i Bjuv och att på sikt grupperna kommer att fungera mycket bra.

Nöjda medarbetare

Men vad tycker då medarbetarna i produktionen själva om sin nya arbetsroll? Lisbeth Schönbäck och Sven-Erik Carlström ingår i den arbetsgrupp om åtta medarbetare som f n arbetar enligt den nya modellen.

– Det är mycket roligare att jobba nu när vi fått lite mer ansvar, säger Lisbeth Schönbäck. Jag upplever det som att vi är en bra fungerande grupp. Kanske beroende på att vi känner varandra väl sedan tidigare.

– Arbetsdagen inleds med att vi diskuterar dagens jobb, vem som skall köra vilken maskin och vad vi behöver beställa av leror och formar. Vi gör sedan

skriftliga beställningar och sammanställer rapporter. Hittills har det fallit på min lott att göra skrivarbetet.

– Gruppen är mycket positivt till det nya sättet att arbeta, tillägger Sven-Erik Carlström. Den utbildning vi fått har också varit bra och anpassad till det nya sättet att arbeta i produktionen.

I Höganäs startade utbildningen av arbetare för den nya arbetsorganisationen vecka 46, och den pågår t o m årets slut. Under den tiden skall man ha hunnit med introduktionsutbildningen samt kursen i produktionsekonomi.

– För tjänstemännen i Bjuv pågår allaredan kvalitetsutbildningen, fortsätter personalchefen.

Den utbildningen startade vecka 45 och är upplagd så att man läser en förmiddag under sju veckors tid. Eric Elgebrant och Olle Lundgren är lärare och kursen ger insikter i affärsområdets kvalitetspolicy och vad ordet kvalitet i sitt vidaste begrepp egentligen står för. Det handlar om totalqualite, inte bara produkters utan även hur man bemöter kunderna, svarar i telefon m m.

– Ja, det är ingen överdrift påstå att det är mycket utbildning på gång för medarbetarna i affärsområde Eldfast. Kan vi ro allt det här i land står vi väl rustade kompetensmässigt, avslutar Hans Nilsson.

Höganäs Verkstad AB går spännande framtid till mötes

Höganäs AB:s verkstad kommer fr o m årsskiftet att bolagiseras. Den nuvarande personalen går vid samma tidpunkt över till det nystartade bolaget, Höganäs Verkstads AB, som även övertar befintlig maskinpark, inventarier samt hyr verkstadslokalerna av Höganäs AB.

Att den nya verkstaden är ett dotterbolag till Höganäs AB är en trygghet för våra kunder. Verkstaden har god renommé utanför Höganäs. Det blir nu upp till oss själva att bevisa vi klarar den tuffa verklighet, som det innebär att fungera rent marknadsmässigt, säger Jan Lundegård som i samband med bolagiseringen blir VD för Höganäs Verkstads AB.

– Målet med bolagiseringen är att få en verkstad som fungerar rent marknadsmässigt. Verkstaden har hittills levt i en skyddad miljö, vilket i långa loppet kan bli hämmande. En hel del åtgärder för marknadsanpassningen har därför vidtagits. Vår affärsidé är "ett minst lika bra jobb till lägre kostnad", fortsätter Jan Lundegård som i höstas blev chef för gamla verkstaden efter att en längre tid ha arbetat åt Ekström&Son i Kristianstad. Den nye chefen har lång erfarenhet av den mekaniska industrin.

Friska idéer utifrån

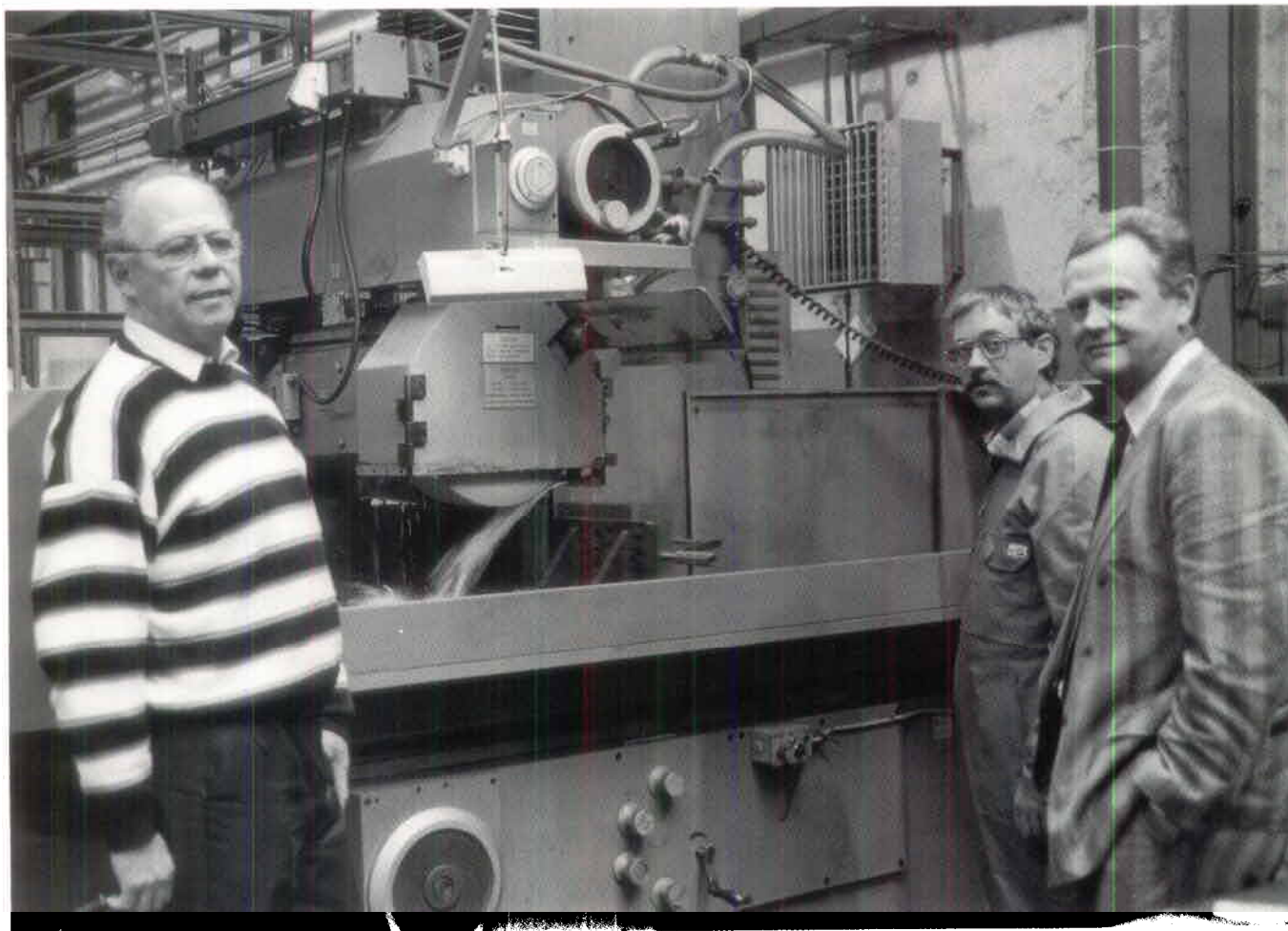
Med Jan Lundegårds anställning tillfördes verkstaden "friskt blod utifrån". Lundegård skall upparbeta och befästa kontakterna med marknaden och av-

sikten är att i hans arbetsvecka skall ingå ett par dagars kundkontakter på fältet.

Arne Kullberg med sin mångåriga erfarenhet av att internt ha haft Höganäsbolaget som krävande uppdragsgivare inriktar sig i fortsättning på Höganäs AB. Båda är helt överens om att det måste till ett nytänkande bland personalen för att satsningen skall bli positiv.

– Internt måste vi därför först jobba bort en del barriärer och få in lite självförtroende samt känslan av att vara ett fungerande lag med ett gemensamt ansvar, säger Jan Lundegård.

– Det här är det bästa som kunde hända verkstaden, tillägger Arne Kullberg. Det har varit två ovissa år då personalen känt oro för framtiden. Att leva

Höganäs Verkstads AB har hög kompetens och mycket duktig personal samt en bra maskinpark. Totalt uppgår personalen till 54 personer. På bilden; Arne Kullberg, planslipare Ingvar Olsson och nye verkstadschefen Jan Lundegård.

i ovisshet, med hotet om nedläggning eller försäljning över sig skapar också otrivsel.

"Det finns ett behov av vår kompetens"

– Det finns ett stort behov på marknaden av en verkstad som denna, dvs klarar differentierade jobb. Vår maskinpark passar även för en del tyngre jobb. Dessutom skall vi inte göra allt själva utan köpa vissa tjänster, fortsätter Arne Kullberg.

Det nya bolaget kommer inte att hyra alla de lokaliteter som idag utgör verkstaden. Härigenom spar man också kostnader och de lokaler man kommer att använda är Jan Lundegård och Arne Kullberg mycket nöjda med.

Bland övriga åtgärder som har eller skall vidtagas nämner Jan Lundegård som exempel att trycka upp enkla broschyrer samt att bevisa för kunderna att man gör ett bra jobb. Som ytterligare en resurs framhåller nye chefen de trevliga och yrkeskunniga medarbetarna.

I dag utgörs hela personalstyrkan av 54 personer, varav nio är tjänstemän. Vilka alla erhåller anställning i Höganäs Verkstads AB.

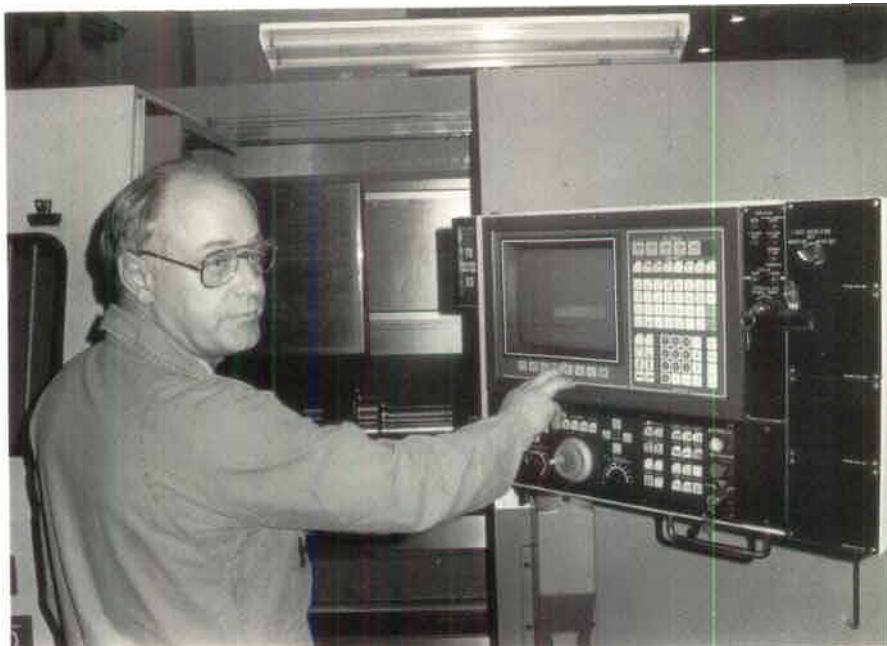
– Jag utgår från att samtliga blir kvar, säger Lundegård. Det är svårt att få tag på duktigt yrkesfolk och skall det nya bolaget lyckas är det viktigt att kompetensen i verkstaden behålls. Det sista är inte minst betydelsefullt för vår största uppdragsgivare Höganäs AB.

Alla kunder är lika viktiga

Historiskt har verkstaden alltid haft kravet på sig från Höganäsbolaget att de interna jobben skall prioriteras. Beredskapen har därför varit riktat mot "bolaget" och statistiskt är det endast tre procent av jobben som varit av extern natur.

– För år 1992 siktar vi på 30 miljoner kr i omsättning. Ett intressantare riktmärke är förädlingsvärdet på 50.000 produktionstimmar. Omkring 60 procent av den beläggningen, räknar vi med att få från Höganäs AB och deras syster- och dotterbolag. Med andra ord. Vi måste fylla upp verkstaden med ytterligare 20.000 timmar från andra kunder, poängterar chefen för Höganäs Verkstad.

Verkstaden har redan tagit hem en del order i hård konkurrens med andra företag. Bland annat en order från Höganäs Halmstadsverken. Ett jobb verkstaden

Verkstaden har ett flertal numeriska maskiner. Lars Karlsson arbetar t ex vid en Okuma CNC-svarv.

Fr o m årsskiftet får det nya bolaget Höganäs Verkstads AB stå på egna ben" och konkurrera med andra verkstadsföretag på marknaden. Lars Nilsson, som här arbetar vid en bäddfräs, är en medarbetarna.

fick, inte för att den tillhörde "familjen" utan därför att man helt enkelt var bäst och billigast.

Det är bara att önska Höganäs Verk-

stads AB lycka till när man 1992 går ut och spänner musklerna i kamp med andra marknadsinriktade verkstadsföretag.

Halmstad håller tidsschemat – produktionsstart i april

Höganäs AB:s nya atomiseringsverk i Halmstad, Höganäs Halmstadverken, har nu efter drygt sex månaders hektisk byggverksamhet börjat ta form. Under december månad samt januari 1992 kommer all utrustning att ha levererats och senast den 1 april skall verket vara klart för driftstart. Rambudgeten och tidsschemat har i stort följts, endast med den förändringen att driftstarten senarelagts en månad.

tade rivningsarbetet i maj, fortsätter Håkansson. Det gamla filtret revs på några dagar och idag står en ny filteranläggning, betydligt större än den i Höganäs, på ny plats. Vi satsar, som väl alla känner till, mycket på att få en bra miljö för anläggningen, personalen och de omkringboende. Omkring en tredjedel av investerade pengar är miljöinvesteringar.

– Vi är nu också inne i slutfasen med att bygga ett nytt ställverk och ett eget reningsverk. Jag vill här framhålla den egna personalens insatser. Grabbarna har gjort ett bra jobb med nedmontering, målnings- och murningsarbete samt att i övrigt ställa i ordning fabrikslokalerna.

Men allt materiel är ännu inte upphandlat berättar platschefen. Det finns

en del kvar att göra på montage- och elinstallationssidan. Vidare har det varit smärre problem med en del komponenter som köpts utomlands, men dessa problem är nu lösta.

... och satsning på utbildning

– Jämte arbetet här i Halmstad har personalen i höst också börjat en intensiv utbildningsperiod. All personal skall få utbildning vid Bohusverket i Surte. Några anställda verkstadsutbildas och tjänstemännen går på datautbildning. I november började dessutom den första ekonomikursen i Gilleleje, och samma månad var det dags för kursstart i Höganäs i ämnet pulverteknik.

Höganäs AB övertog Fundias personal 1 maj i år. Under de första nio måna-

– Arbetet med det nya atomiseringsverket i Halmstad fortskrider planenligt, säger platschef Ulf Håkansson. På bilden nedan ses fabriken nya vattenreningsverk.

Det har varit en mycket jobbig period för alla inblandade parter, säger platschef Ulf Håkansson, men nu känns det som om vi fått grepp om alla bitarna.

Gamla Halmstad Jernverk ser idag inte heller ut som det gjorde för ett halvt år sedan. Tegelfasaderna har putsats och gamla trasiga fönster har bytts ut mot nya. Karmar och balkar har målats. Och trots att anläggningen fortfarande i högsta grad är en byggarbetsplats ser Höganäs Halmstadverket mycket städ ut.

Staket har satts upp för att skilja Höganäs markområde från grannens, Fundia. Tillfartsvägar har asfalterats och en ny snygg kontorsentré har ordningstänkts. Dessutom har en del planteringar gjorts.

Satsning på miljö...

– Visst har det hänt mycket sedan vi star-

Gamla Halmstad Jernverk har snyggats upp grundligt. Fasaderna har tvättats, den drygt 200 m långa byggnaden har fått nya fönster och körvägar har asfalterats. Till höger på bilden kan man också skönja den nya filteranläggningen.

derna erhåller företaget bidrag från länsarbetsnämnden och Halmstads kommun, vilket täcker stor del av personallönerna.

– Om inget oförutsett inträffar skall

atomiseringsverket vara färdigbyggt till mars. Driftstarten planeras till 1 april, och vid halvårsskiftet bör vi vara uppe i full produktion, säger en förväntansfull Ulf Håkansson.

Fakta om Höganäs Halmstadverken

Höganäs Halmstadverken kommer helt utnyttjat att bli världens största atomiseringsanläggning med en produktionskapacitet på 200.000 ton pulver per år.

I ett första skede kommer verket att producera 30 ton i timmen, vilket motsvarar en årsproduktion på 55.000 ton, eller ca 50.000 ton färdigglödgat pulver.

Fabriksbyggnaden är 200 m lång och 50 m bred. I köpet av Fundias gamla stålverk ingick också en modern ljusbågsugn med kapacitet för 50 ton.

En mottagningsdepå har byggts i Höganäs för att ta emot pulvertransporterna från Halmstad. Transporterna sker med hjälp av en specialbyggd bulkbil som lastar 36 ton. Bulkbilen kör fem vändor per dygn och chauffören svarar själv för all lastning och lossning.

En något annorlunda förläggning av arbetstiden, möjliggör att Höganäs Halmstadverken kommer i åtnjutande av billiga eltariffer.

Mer om det nya atomiseringsverket i Halmstad finns att läsa i Brännpunkten nr 2 - 1991 (juli-numret).

Stora miljöinvesteringar görs i Halmstad. Filteranläggningen är t ex betydligt större än Pulverkets i Höganäs.

Bertil Wallgren

– nestor bland landets pt-redaktörer

Personaltidningen Brännpunkten är Bertil Wallgrens skapelse, och hans anda har genomsyrat tidningen inte bara åren 1943-1967, då han var dess huvudredaktör utan även långt senare. Han tycker själv att dagens Brännpunkt i vissa avseenden lever upp till den målsättning tidningen hade vid starten. Bertil Wallgren blir om tre månader 90 år gammal, och det är ingen överdrift säga att han är en pigg och spirituell gentleman, som numera ensam sköter sig själv och sitt hem på Väsbygatan 3 i Höganäs dit han för övrigt kom 1937.

Efter student- och ekonomiexamina – samt en omfattande praktik i olika branscher i födelsestaden Göteborg hade Bertil Wallgren anställts vid Höganäsbolaget 1932 som chef för orderavdelningen. Lite vid sidan om det ordinarie arbetet redigerade han kataloger, handböcker och andra trycksaker. När det sedan år 1941 skulle inrättas en reklamavdelning på bolaget föll valet på Wallgren att bli reklamchef. Fem år senare utvidgades avdelningen till att bli Information- och PR-avdelning och Bertil Wallgren förlänades titeln intendent.

– Vi utlyste en förslagstävling bland de anställda om vad den nya personaltidningen skulle heta. Intresset för den nya tidningen var oerhört stort och det kom in långt mera än tusen namnförslag, säger Bertil Wallgren och fortsätter:

– Vi fastnade för namnet Brännpunkten av två skäl. Dels skulle tidningen behandla aktuella saker och företeelser i företaget, dvs sådant som var i brännpunkten, och dels genomgick företagets kända material kol och lera brännprocesser av olika slag.

”Kommunikation åt två håll”

– Redan från början vinnlade vi oss om att med hjälp av personaltidningen försöka skapa en ”vi-anda” inom bolaget. Kunskap, förståelse och samverkan var de mål Brännpunkten skulle verka för. Jag har alltid förspråkat tesen att en personaltidning skall ha som mål att försöka inlemma de anställda i företaget

och inordna den enskilde individens arbete i det större sammanhanget. Sådant skapar förståelse och motivation, något som kanske är viktigare idag än för 40 år sedan.

– Lika viktigt är att tidningen försöker vädra ut misstro, misstänksamhet och fördomar som kan finnas på arbetsplatsen eller bland de anställda. Med olika artikelserier försökte vi också stödja de krafter, som ville åstadkomma bättre arbetsmiljö eller bättre anda inom företaget. Brännpunkten hade därför under flera decennier stor betydelse för att stimulera personalen att inkomma med förslagsförbättringar, fortsätter han.

Att många av Bertil Wallgrens målsättningar för en bra fungerande personaltidning fortfarande anammats av många pt-redaktörer har sin förklaring. Det var nämligen Brännpunktens huvudredaktör som tog initiativet till att starta PRK (Personaltidningarnas redaktörsklubb) år 1945 och han var även PRK:s första ordförande. På den tiden fanns det bara ett fåtal personaltidningar i landet. I dag är antalet ca 400 och Sveriges Personaltidningsförening, som föreningen numera heter, har omkring 550 medlemmar och Bertil Wallgren är föreningens hedersordförande.

– Men den som skall ha äran av att vi fick en personaltidning på bolaget är P. Eg. Gummeson, som då var VD, säger Bertil Wallgren.

Kravet på ömsesidighet var mycket stort. Tidningen byggde därför i stor ut-

sträckning på insända bidrag med högt läsvärde från personalen.

Nät av lokalkorrespondenter

– Om en personaltidning skall uppnå målet att vara en förbindelselänk i företaget mellan ledning och personal, måste även de anställda ha möjlighet att kunna meddela ledningen sina synpunkter på förhållanden. Det behovet tror jag fortfarande finns, även om förhållandena mellan ledning och anställda idag är mycket annorlunda mot förr. Numera finns ett annat samrådsförfarande och det produceras också snabb interninformation som gör att avstånden minskat betydligt. Men viktigt är ändå att en personaltidning upplevs som ett organ både för ledningen och personalen, säger Bertil Wallgren.

Kravet på ömsesidighet tog sig också andra uttryck. Personalens medverkan var, som sagt, en omistlig del av tidningen och därför byggdes ett omfattande lokalkorrespondentnät upp i hela Sverige. Tom lilla Handöl i Jämtland hade sin lokalkorrespondent, som lika övriga antingen tipsade huvudredaktören om något intressant artikelförslag eller själv intervjuade och fotograferade avgående pensionärer. Själv ansvarade huvudredaktör Wallgren, eller ”Bewe” som var hans signatur, för ledaren och en del reportage i tidningen samt redigeringen.

De på sin tid över hela landet välkända ”Höganäsdebatterna” under 40-talet återgavs nästan ordagrant i Brännpunkten. Till debatterna inbjöds kända

politiker och samhällsdebattörer, t ex finansminister Ernst Wigforss och Gösta Netznén. Den senare blev sedermera jordbruksminister 1957–1961 och därefter landshövding i Malmöhus län till 1973. Debatterna var stora händelser för lilla Höganäs och dess dominerande företag och hjälpte otvivelaktigt till att pränta in namnet Höganäs i folks medvetanden.

– Jag minns speciellt debatten "Önskar ni Höganäsbolaget socialiserat". Det var ett mycket laddat ämne och inbjuden huvudtalare var Ernst Wigforss, berättar den minnesgode Bertil Wallgren.

Bertil Wallgren hann med mycket under sin tid som företagets PR-chef. Han tog initiativet till gruvbion, belägen 100 m under marken. Själva nedfarten till gruvbion var en hisnande sensation för besökarna. Drygt 60.000 personer hade sett gruvbion, 1954–1966, tills gruvan lades ned. Numera finns bion med bänkar, montrar, och naturligtvis den gamla stillfilmen, i Höganäs Museum. Åren 1947–67 producerade Bertil Wallgren årskrönikor med hjälp av 80 stillbilder per år. Bildtemat var "Året som gått". Bilderna hade premiär på bolagsstämman och visningen kan sägas vara en föregångare till våra dagars sofistikerade bildspel.

Bertil Wallgren insåg också tidigt den rörliga filmens betydelse i informationsarbetet och en del priser vittnar om hans produktionsframgångar. Ett år belönades hans arbete med utmärkelsen "Årets bästa industriannons". Året var 1942 och Bertil fick ta emot en plakett ur kungens hand.

"Brännpunkten – mycket läsvärd personaltidning"

Men vad anser han då om nuvarande Brännpunkten? Råder det något av hans anda över personaltidningen – vad tycker han?

– Brännpunkten är en läsvärd och trevlig tidning som ärligt försöker skildra vad som händer inom en stor koncern. Det är inte lätt att vara personaltidningsredaktör, och av egen erfarenhet vet jag att läsarna mest är intresserade av den egna arbetsplatsen. Med tanke på Kanthal Höganäs-koncernens storlek, förstår jag att ett av målen fortfarande varit att försöka skapa någon form av vi-anda. Vad jag också uppskattar är tidningens förnämliga utförande och dess många färgbilder.

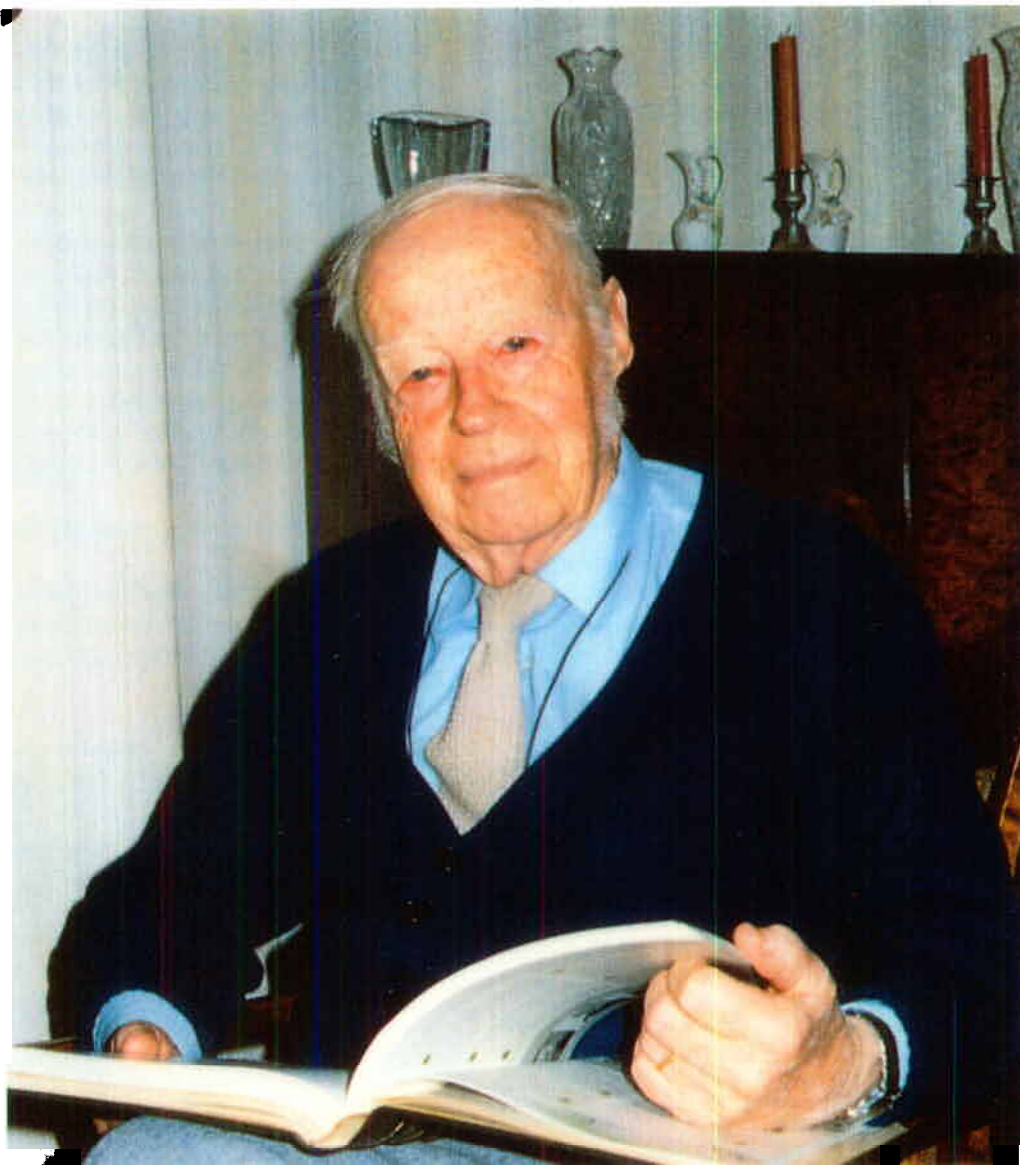
Men allt är inte positivt tycker den gamle huvudredaktören. Det han saknar är lite av "gamla" Brännpunktens kännetecken:

– Som jag tidigare sagt bör ett av målen med en personaltidning vara att den skall kommunicera i båda riktningarna. Dagens Brännpunkt är också ett utåtriktat organ som når många läsargrupper även utanför personalen. Den

Ordningssinne och språkkänsla

Mycket skulle kunna skrivas om Bertil Wallgren. Att han t ex var känd för sitt ordningssinne, noggrannhet och språkkänsla. År 1956 utgav han en bok i ämnet "Rådgivare för mötesarrangörer".

När Brännpunkten startade 1943 fanns det bara fjorton personaltidningar i Sverige. Av dessa har de flesta nu gått i graven. Men å andra sidan har

Bertil Wallgren är hedersordförande i Sveriges Personaltidningsförening och han läser fortfarande det som skrivs i Brännpunkten. "En läsvärd och påkostad personaltidning" är hans omdöme.

inriktningen hade inte jag med tidningen på min tid. Förutom till personalen och pensionärerna distribuerades den bara till biblioteken, säger Bertil Wallgren som säkert ändå är glad över att hans många efterträdare under årens lopp försökt slå vakt om Brännpunktens mål och syfte.

ju nya tillkommit så att det nuvarande antalet är 550. Brännpunkten har trots lågkonjunkturer, strukturförändringar och ägarbyten överlevt. I dag finns det endast tre personaltidningar i landet som är äldre än ärevärdiga BRÄNNPUNKTEN! I dess jubileumsnummer – 1993 (50 år) – bör Bertil Wallgren därför ha en självskriven plats.

Jäktad platschef vann SEMESTERKRYSSSET

Det är bara att konstatera att våra krysslösare blir allt skickligare. Så stor andel rätta svar har vi nog inte fått någon gång tidigare.

Grattis! säger vi till er som vann i Semesterkryssset, och då särskilt till Ulf Håkansson som tog hem förstapriset, den fina vattenbehållaren. Ulf, som än så länge kör med dubbla adresserna Bohus och Halmstad. Det är roligt att se, att även med ett stressigt och jäktigt jobb kan man koppla av med andra tankar där hemma.

Första kännetecknet på skickliga korsordslösare är ju att de redan har ett stort ordförråd. Andra får det genom att kunna slå upp orden efter hand som de dyker upp. Jag har en gång tidigare gett ett julklappstips, som tål att upprepas: Önska dej själv, eller ge bort till någon annan i familjen. Svenska Akademiens Ordlista. Den är egentligen outhärlig i varje hem. Prisma och Litteratur-

främjandet ger ut billiga och bra ordböcker och korsordsnycklar. Det finns mycket att välja mellan.

Vårt språk sägs ju vara ordfattigt i jämförelse med vissa andra. Men det är ett lyriskt och vackert språk, väl värt att värda. Alla har vi väl något ord, som vi särskilt tycker om. Jag ska nämna ett av mina "älsklingsord", som jag fann en gång på en av portarna i Svampverket här i Höganäs. På en ilsken skylt med texten "VARNING! HÄR STARTAR MASKINER OCH GOLVTRAVERSER AUTOMATISKT" hade någon med en spretig tuschpenna och naiv still tillagt FÖRHOPPNINGSVIS. Enskön humor och ett vackert ord med en positiv tillförsikt.

Förhoppningsvis får vi en god jul och ett gott, nytt år.

Förhoppningsvis får vi fred på jorden, och förhoppningsvis får vi vara friska. Förhoppningsvis ljusnar det snart igen på arbetsmarknaden.

Förhoppningsvis får du lite underhållning och avkoppling med årets sista kryss, och förhoppningsvis får vi mötas igen någon gång på värkanten.

Förhoppningsvis...

HA EN SKÖN HELG!

Med Krysshälsningar
Rune Sörelid

PRISTAGARE

1:a pris, Vattenbehållare; Ulf Håkansson, Höganäs Halmstadverken

2:a pris, Ballongflaska: Maica Edvinsson, NVSK, Bjuv; Tonny Olsson, Transport, Höganäs; Stig Persson, Kanthal AB, Hallstahammar; Lena Svanhög, Bohlin & Löfgren, Göteborg.

3:e pris, Karlssonkrus: Per Jacobsson, Distaloyverket, Höganäs; Ejilis Andersson, Kanthal/QS, Hallstahammar; Sten Möllberg, Kanthal/MPT, Hallstahammar; Berit Höij, Sv. Forshammar AB, Göteborg; Inger Linderöth, Ekonomיאvd, Höganäs.

Denna lösning insänd av: STIG PERSSON, KANTHAL AB, HALLSTAHAMMAR

Succé för miljökurs

Hösten 1991 har omkring 200 anställda deltagit i Höganäs AB:s miljöutbildning som successivt kommer att erbjudas alla anställda. Kursen, som är på 3,5 timmar, har varit förlagd till IS Kullens klubbstuga på natursköna Kullaberg. Den innehåller såväl teoretiska som praktiska avsnitt.

Bakgrunden till miljöutbildningen är det beslut som tagits i koncernkommittén att alla anställda i Kanthal Höganäskoncernen skall erhålla en timmes miljöutbildning per år under betald arbetstid.

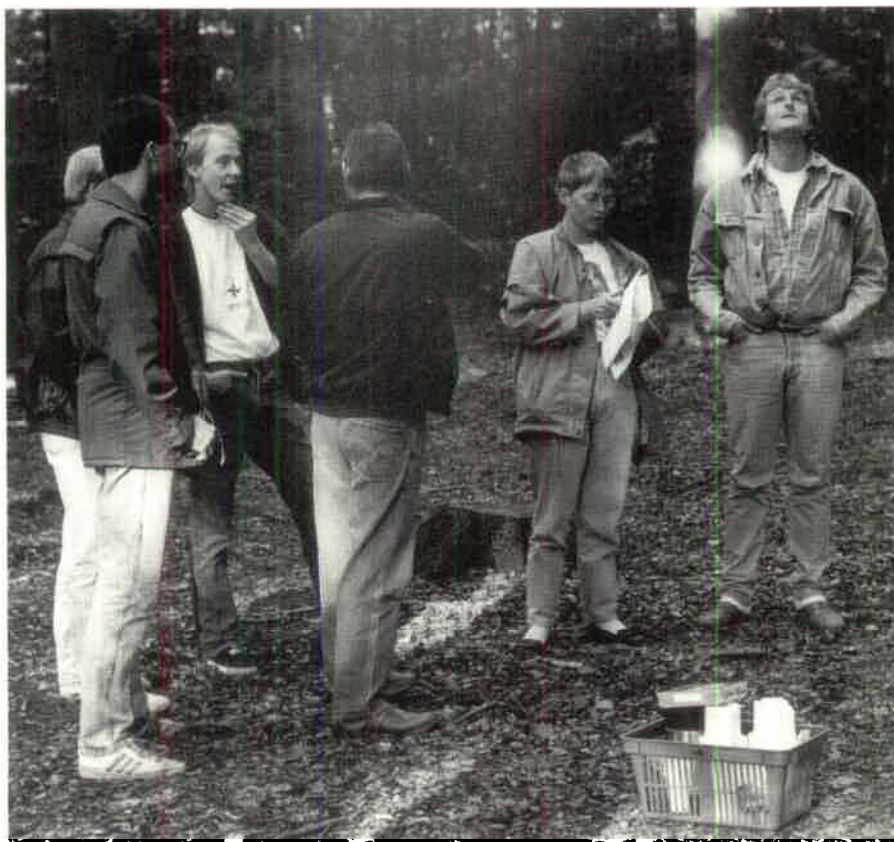
– Höganäs AB har valt att förlägga utbildningen till en hel eftermiddag. De anställda får då ett mera samlat intryck av miljöfrågor, allmänna som företagsrelaterade, säger Höganäs AB:s miljöchef Arne Lundin.

Höganäs AB har köpt ett miljöpaket av KomVux i Höganäs. Förutom Arne Lundin själv medverkar som lärare Kerstin Bergelin, Gunnel Pettersson och Kjell Mårtensson från KomVux samt Kaj Ling från Höganäs kommun.

– Under hösten har vi bedrivit sex kurstillfällen med 30–35 deltagare per avsnitt, fortsätter Arne Lundin. Kursen har fått ett mycket bra betyg av de som genomgått den, vilket vi gläder oss över. På en femgradig bedömningsskala har utbildningen som helhet erhållit ett betyg som ligger över fyra. Vi har också haft tur med det vackra höstväder, vilket inte varit till någon nackdel då en del praktiska kursinslag utförs utomhus på Kullaberg och i Mölle.

Kursdeltagarna kommer med buss till och från IS Kullens klubbstuga. Miljökursen inleds med att Arne Lundin redogör för de lagar som reglerar företagets miljöfarliga verksamhet, tex Miljöskyddslagen. Information ges vidare om de tillstånd som krävs vid nyanläggning och förändringar som utvidgning. Höganäs AB:s verksamhet regleras tex av två tillstånd; lokaliseringsstillstånd lämnat av regeringen samt koncession, enligt miljöskyddslagen, lämnat av Koncessionsnämnden.

– Att döma av de anställdas utvärdering av utbildningen upplevdes avsnitt

KomVux-läraren Gunnel Pettersson förbereder ett gäng "bolagspojkar" för deras arbetsuppgifter i miljökursen. Fikat får vänta ännu så länge!

et om företagets yttre och inre miljö som intressant. Vi tar där upp de miljöförbättringar som gjorts under senare år och det ansvar företaget har för att alla krav uppfylls, säger Höganäs AB:s miljöchef och fortsätter:

– Samarbetet med KomVux ser vi som mycket positivt. Det är nyttigt att ha andra miljöutgångspunkter än enbart företagets. Vi undersöker nu om vi kan utöka kursen med en halvtimme

så den omfattar fyra timmar nästa år.

Hela kursen är mycket pedagogiskt upplagd och man förstår att den blivit mycket omtyckt av de som hittills genomgått den. De båda lärarna, Kerstin Bergelin och Gunnel Pettersson, bidrar också mycket för det goda helhetsintrycket. Med pedagogisk finess stimulerar de "elevernas" intresse för ett så vittomfattande ämne som miljö.

Efter att först ha indelats i fem-sex grupper beger sig eleverna ut i naturen. Under ca en dryg timmes tid utför de miljömätningar i speciella miljöutor som finns på Kullaberg och vid stranden i närheten av Mölle. Med kikare, Ph-indikatorer, illustrerade exkursionsböcker, spadar och andra hjälpmedel utför man sedan iakttagelser, mätningar, grävningar m m för att kunna analysera den aktuella miljön. Frågor som besvaras är bla: Hur är det med föroreningen? Hur påverkar den växters och djurs liv?

Naturavsnittet inramas av en fikapaus. Vid tillbakakomsten till klubbstugan får grupperna sedan redovisa sina resultat för lärarna.

För våren och hösten 1992 planeras nya kurser och därmed skall alla anställda ha genomgått den beslutade miljöutbildningen i en första omgång.

Boule-SM i Höganäs

Mataki Boule Kullabygden arrangerade årets upplaga av nya folksporten boule. Kanthal Höganäs AB och Mataki AB var huvudarrangörer, och inte mindre än 1430 spelare från hela landet deltog i tävlingarna, 24–28 juli!

I arrangörsstaben fanns Ralf Andersson och Lars G. Larsson, som båda till vardags arbetar på Höganäs AB. Tävlingsområdet omfattade hela 15500 kvm grus inom Kanthal Höganäs fabriksområde. Det tävlades i 17 klasser och inte mindre än 238 banor hade ställts i ordning.

MASSBREV

Vid obeställbarhet returneras försändelsen till avsändaren, som svarar för returportot.

KANTHAL HÖGANÄS AB

Brännpunkten
263 83 Höganäs

Höganäs hade världspremiär på unik keramikutställning

Världspremiär var det i juli månad i Höganäs för en stor officiell utställning av modern koreansk keramik.

Utställningen som sedan vandrade vidare till Östasiatiska museet i Stockholm

kommer också att visas i Düsseldorf, London och Paris.

Den ene av de två huvudsponsorerna för utställningen i Sverige var Kanthal Höganäs.

Omkring 1000 personer var närvarande vid vernissagen den 21 juli. Ett imponerande intresse, och frågan är om det besöksintresset för öppningsdagen kommer att överträffas när utställningen visas i utlandet.

Varför förlades då en så stor och unik utställning till lilla Höganäs? Det finns två svar på frågan. Ett är naturligtvis det stora ekonomiska bidrag som sponsorerna Kanthal Höganäs (Ulf G. Lindén) och fru Märit Rausing ställde upp med. Det andra svaret kom republikens Koreas ambassadör, Dong-Jin Choi, med i sitt öppningstal:

"Höganäs centrum för keramisk konst i Sverige"

- Det är värdefullt att utställningen börjar här i Höganäs, som ju är ett centrum för keramisk konst i Sverige. Det är också min förhoppning att denna utställning kommer att introducera den moderna koreanska keramiken i Sverige, samt att kulturella förbindelser inom många olika områden kommer att främjas och fördjupas mellan våra två länder.

Utställningen bestod av ett 80-tal objekt av 20 unga keramiker. Det är en mycket representativ utställning som Korea nu visar i Europa. Totalt tre ton om tillsammans 23 kubikmeter har flugits över till Europa.

Jan Wirgin, chef för Östasiatiska

museet i Stockholm, tycker att utställningen utgör en väl avvägd blandning som speglar dagens Korea där man finner sig i en brytningstid mellan den gamla traditionella och den nya västerländska keramiken.

Tillsammans med keramikern Claes Thell från Höganäs reste Wirgin till Sydkorea för att välja ut verk till utställningen. Koreanska staten tog dock över initiativet och utsåg själva den keramik som nu visas i Europa.

Utställningen bra för museet

Idén till utställningen väcktes annars för drygt två år sedan av Kinaexperten,

professor Göran Malmqvist. Han är för övrigt bosatt i Höganäs om somrarna. Malmqvists medverkan har sannolikt också bidragit till att lilla Höganäs nu är på världskartan när det gäller koreansk keramik.

En annan person som är glad över att utställningen kom till Höganäs är Höganäs museums styrelseordförande, Lars G. Jönsson:

- Museets ambition är att bli det främsta keramikmuseet i landet. Det är därför klart att vi är stolta och tacksamma för möjligheten att få världspremiär på en unik utställning. Glädjande är det också att flera tusen besökare letade sig till museet de sex sommarveckor utställningen pågick.

I Stockholm pågick utställningen perioden 19/9-17/11.

Keramiken har haft en så varaktig och framstående plats i Koreas konsthistoria att man inte kan tänka sig koreansk konst utan denna. Nutida koreansk keramik innehåller både maleriska och skulpturella ingrepp, och är inte längre liktydigt med skålar, vaser och porslin.